

CV

ნუგზარ პაპუაშვილი

0168 თბილისი. ბ. ჭიჭინაძის ქ. №21. ბ. 24
ტ.: 2 401708; მობ. 5-99.602203
e-mail: nugzarpa@yahoo.de

ბიოგრაფიული მონაცემები

დაბადების წელი: 05.01.1954.

დაბადების ადგილი: ამბროლაურის რაიონი, სოფ. კლდისუბანი.

განათლება:

1961-1971 – სოფელ სადმელის საშუალო სკოლა (ამბროლაური).

1973-1978 – თსუ ფილოლოგიის ფაკულტეტი კავკასიური ენების სპეციალობით.

სამსახური:

1978-1979: ქობულეთის რაიონის სოფელ ჭახათის საშუალო სკოლა, ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი

1979-1995: საქართველოს საპატრიარქო, გამომცემლობის სამეცნიერო და ლიტერატურული რედაქტორი

1983-2007: პ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტი, სამეცნიერო ინფორმაციისა და ბიბლიოგრაფიის განყოფილება, 1999 წლის 3 მაისიდან – უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი

1989-1997: საქართველოს პედაგოგთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების რესპუბლიკური ინსტიტუტი, რელიგიის სწავლების მეთოდიკათა კათედრა, უფროსი მასწავლებელი. სალექციო კურსები: რელიგიის თეორია და ისტორია; ქრისტიანული მოძღვრების შესავალი

1990-1991: თსუ ახალციხის ფილიალი, ძველი ქართული სასულიერო მწერლობის ლექტორი

1997-2002: გაერთიანებული ბიბლიური საზოგადოებების საქართველოს წარმომადგენლობა, საზოგადოების კორესპონდენტი და ჟურნალ „სიტყვის“ რედაქტორი

2003-2005: თავისუფლების ინსტიტუტში კრებულ „ადამიანის უფლებათა მიმოხილვის“ რედაქტორი

2006-2007: თსუ მესხეთის ფილიალი, ასოცირებული პროფესორი; სალექციო კურსი – „ბიბლია და ბიბლიოლოგია“

2007-2011: ინსტიტუტი „აიეტი“, რელიგიის ისტორიის ლექტორი

2008-2010: რუსთაველის საზოგადიება. ექსპერტი

1991-1993; 2003-2005: მონაწილეობა კურიკულუმში: „რელიგიის სწავლება სკოლაში“ (კონცეფცია, მეთოდიკა, გეგმა, პროგრამა)

2010-დღემდე: სულხან-საბა თრბელიანის სასწავლო უნივერსიტეტი; სრული პროფესორი (საათობრივი ანაზღაურებით); საგანი: საქართველოს ეკლესიის ისტორია

2015-დღემდე: პ. კეკელიძის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი.

სიმპოზიუმები, სემინარები, კონფერენციები, დისკუსიები
(1995 წლიდან, შერჩევით)

სვეტიცხოვლობისადმი მიძღვნილი პირველი სამეცნიერო კონფერენცია:

„ქართული ეკლესიის, სასულიერო მწერლობის და ქრისტიანული ხელოვნების ისტორიის საკითხები“. ორგანიზაცია: ქართული ეკლესიის ისტორიის კვლევის ფონდი, თბილისის სასულიერო აკადემია და სემინარია, თბილისი; 1995, 11-13.X. მოხსენება: „საქართველოს ეკლესია თრი ეპოქის მიჯნაზე (1914-1921)“.

- რესპუბლიკური კონფერენცია „რელიგია და სახელმწიფო” (დიალოგი კონფესიათა შორის): ლიკანი, 28-30. IX. 2000. მოხსენება თემაზე: „საკონსტიტუციო შეთანხმების პროექტი და მართლმადიდებელი ეკლესიის ტრადიცია”.
- სამეცნიერო კონფერენცია „მიხეილ საბინინის საქართველოს სამოთხის 120 წლისთავი”; თბილისი (ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი), 2002 წლის 2-3 ივლისი. მოხსენება: „მიხეილ საბინინი ქრისტეფორე და სფირიძონ გარეჯელების შესახებ”.
- სემინარი: „რელიგიური და ეთნიკური უმცირესობების უფლებათა დაცვის საერთაშორისო სტანდარტების განხორციელება საქართველოში”; 2004, 30.VIII, თბილისი; ორგანიზებული საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატისა და საქართველოში ეუთოს მისის მიერ; მოხსენება: „რელიგიური უმცირესობების მდგომარეობა და მათი სამართლებრივი რეგულირების საკითხები საქართველოში”.
- სემინარი თემაზე „სკოლა და ეკლესია”, ორგანიზებული ფონდ „საქართველო – ღია საზოგადოების” მიერ, გუდაური, 2004, 23-27.VII. მოხსენება თემაზე: „სკოლა, ეკლესია, სახელმწიფო”.
- საერთაშორისო სემინარი თემაზე „სამოქალაქო საზოგადოების როლი ვარდების რევოლუციაში”, ორგანიზებული კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრის მიერ, ბათუმი, 2004, 25-26.IX. მოხსენების თემა: „ეკლესია და ღია საზოგადოება”.
- საერთაშორისო სიმპოზიუმი თემაზე: „ქრისტიანობა ჩვენს ცხოვრებაში: წარსული, აწყო, მომავალი”; თბილისი, 2005 წლის ნოემბერი; მოხსენება: „კორნელი კეკელიძე პირველ საეკლესიო კრებაზე”.
- ჰაინრიხ ბიოლის ფონდის კავკასიის რეგიონალური ბიუროს მხარდაჭერით ორგანიზებული ქართულ-რუსული დიალოგი „რელიგია, საზოგადოება და სახელმწიფო”: თბილისი, 2005 წლის 25-28 იანვარი. მონაწილეობა დისკუსიაში.
- საერთაშორისო კონფერენცია – „რელიგიური პლურალიზმი და სამოქალაქო განათლება მართლმადიდებელი ტრალიციის მქონე ქვეყნებში: გამოცდილების გაზიარება”; ბაკურიანი, 9-11. VI. 2006. მონაწილეობა დისკუსიაში.
- საერთაშორისო სიმპოზიუმი: „საქართველო: რელიგია და თანამედროვეობა”; თბილისი-წეროვანი, 2007, 10-12.V; მონაწილეობა დისკუსიაში.
- კონფერენცია თემაზე: „არაძალადობა და განვითარება – ლიბერალური ლირებულებების პერსპექტივები საქართველოში”, ორგანიზებული კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრის მიერ, თბილისი, შერატონ მეტენ პალასი, 2009, 6. IV; მონაწილეობა დისკუსიაში.
- საერთაშორისო კონფერენცია (საქართველოს საპატრიარქო, კათოლიკე ეკლესია საქართველოში, ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) „ასურელი მამები აღმოსავლურ და დასავლურ საეკლესიო ტრადიციაში”, თბილისი, 2009, 5-7.V. მოხსენება 5 მაისის სხდომაზე: „საონო გადმოცემა: მამა დავითი, შეცდებილი ქალი და ქვა (კათალიკოს-პატრიარქ კალისტრატე ცინცაძის მიმოხილვის მიხედვით)”.
- 2009 წლის 17 სექტემბერი. „კავკასიური სახლის” სემინარი შუაფხოში: გაუგზავნელი და ანა კალანდაძე. მონაწილეობა დისკუსიაში.
- საერთაშორისო კონფერენცია „ბიზანტინოლოგია საქართველოში – 3”. 2009 წლის 25-30 სექტემბერი. თბილისი – ახალციხე – ტაო-კლარჯეთი. მოხსენება 26 მაისის სხდომაზე ახალციხეში: „რამდენიმე ახალი ცნობა კორიდერის კოდექსის შესახებ”.
- 2009, 16.I; თბილისი. ეროვნული ბიბილოთეკა; თემა: ძალაუფლების დისკუსიის საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში. წამყვანი ნინო ბექიშვილი. მონაწილეები: ზურაბ აბაშიძე, დეკ. ზაზა თევზაძე, ზურაბ კიქნაძე, ბექა მინდიაშვილი, ნუგზარ პაპუაშვილი, მაია ცაცანაშვილი, ფიქრია ჩიხრაძე. პუბლიკაცია: „ცხელი შოკოლადი”, 2009, № 46, გვ. 40-43, 104-106.
- 2009, 8-9. IX; თბილისი. სასტუმრო „ქორთიეთ-მარიოტი”; შეხვედრა – მრგვალი მაგიდა: „საერთო იდენტურობა – საერთო გამოწვევები”; პოზიცია: დისკუსიის მონაწილე.
- სასემინარო მოხსენება 2010 წლის 6 თებერვალს ქ. აინშტეინში (გერმანია)

თემაზე: „Die Neuordnung des Kalenders und die orthodoxe Kirche in Georgien“.

კონფლიქტებისა და მოღაპარაკებების საერთაშორისო კვლევითი ცენტრის მიერ ორგანიზებული კონფერენცია: „საქართველოს დემოკრატიული განვითარების გზაზე არსებული პრობლემები“, 2010 წლის 30 მარტი, თბილისი: შერატონ-მეტეხი-პალასი, მოხსენება: „რელიგია და დემოკრატია თანამედროვე საქართველოში“.

საერთაშორისო კონფერენცია „ქრისტიანული კაპადოკია და კავკასია“. 2010 წლის 2-4 ივნისი. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი. მოხსენება: „ურნალი „მწყემსი“ კაპადოკიელი მამებისა და კაპადოკიის შესახებ“.

საერთაშორისო კონფერენცია „რელიგიური ორგანიზაციების სტატუსი საქართველოში – გამოწვევები და პერსპექტივები“ (თბილისი, 4-5 ოქტომბერი, 2010). მოხსენება: „მსოფლმხედველობრივი სტრუქტურის კანონები და მოქალაქეთა თანასწორუფლებიანობის საკითხი პოსტსაბჭოურ საქართველოში“. პოზიცია: დისკუსიაში მონაწილეობა

საერთაშორისო კონფერენცია: უცხოეთის ქართული მემკვიდრეობა; ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, თბილისი; 20-24 სექტემბერი, 2011; მოხსენება: „გრიგოლ ფერაძე – სოლომონის „ქებათა ქების“ მთარგმნელი და კომენტატორი“.

საერთაშორისო სიმპოზიუმი: ვაჟა-ფშაველა 150; შოთა რუსთაველის სახელობის ლიტერატურის ინსტიტუტი, თბილისი; 28-30 სექტემბერი, 2011; მოხსენება: „აკაკის სულიერ და სოლომონის ქებათა ქება“.

კონფერენცია „რელიგია, თავისუფლება და ტოლერანტობა საქართველოში“, თბილისი, სასტუმრო „თბილისი მერიოტი“, 21.III.2012; მოხსენება თემაზე: საქართველო – რელიგიათა გზათშესავარი: წარსული და თანამედროვეობა.

სემინარი ტიუბინგენის უნივერსიტეტში (გერმანია) 2012 წლის 19 ივნისს – მოხსენება პრეზენტაციაზე წიგნისა: Nugzar Papuashvili, Aus der jüngsten Vergangenheit der georgischen orthodoxen Kirche: Die Erneuerung der Autocephalie und die Reformen.

II საერთაშორისო კონფერენცია – ტაო-კლარჯეთი. 2012, 5-8.IX. ბათუმი. მოხსენება 6 სექტემბრის სხდომაზე: სახულის აკლდამაში და გრიგოლ ხანძთელის გაიხოლება გარდაცვლილ მონაზენებს.

II საერთაშორისო სიმპოზიუმი – ქართული ხელნაწერი. 2013, 25-30.VI. მოხსენება 26 ივნისის სხდომაზე: „გრიგოლ ხანცოველის ცხოვრების“ ახალქართულზე ამუტყველების ცდა: დავით გერამის წერილები კორნელი კეკელიძეს.

გერმანიის კათოლიკური აკადემიური გაცვლითი სამსახურის (KAAD) კონფერენცია თბილისში, სულხან-საბა ირბელიანის სასწავლო უნივერსიტეტში. 2013 წლის 10-11 ოქტომბერი. მოხსენება: Die Katholiken des byzantinischen Ritus in Konstantinopel und in Etial.

საერთაშორისო კონფერენცია „ბიზანტინოლოგია საქართველოში – 4“. თბილისი – ბათუმი – კაპადოკია (სექტემბერი 24-30-2013). მოხსენება: „ბიზანტიური წესის კათოლიკები სტამბოლსა და ეტალში“.

კავკასიოლოგთა III საერთაშორისო კონგრესი „მულტიკულტურალიზმი და ტოლერანტობა საქართველოში“. თბილისი. 23-26.X.2013. მოხსენება: „რაინგხსი და კოხი კავკასიის ალბანეთის შთამომავალთა შესახებ“.

სემინარი ტიუბინგენის უნივერსიტეტში (გერმანია) 2014 წლის 3 ივნისს – მოხსენება პრეზენტაციაზე წიგნისა: Michael Tarchnischvili, Die Geschichte der georgischen Kirche von den Anfängen bis zum Ende des 7. Jahrhunderts.

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „ჩვენი სულიერების ბალაგარი“. ბათუმი. 17-18.IV.2015. მოხსენება: „ამბოხის ხელია მიქარწმინდის ხელნაწერისა და პეტრე იბერის შესახებ“.

გერმანიის კათოლიკური აკადემიური გაცვლითი სამსახურის (KAAD) კონფერენცია ერვანში, ბრუისოვის ენისა და სოციალურ მეცნიერებათა სახელმწიფო უნივერსიტეტში. 2015 წლის 18-20 ოქტომბერი. მოხსენება: Die Kultur der Gläubigkeit in der religiösen Landschaft Georgiens heute und gestern.

საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი. 2015 წლის 10-14 ნოემბერი. 11

ნოემბრის სხდომაზე (ლიტერატურისა და ხელოვნების სექცია): „ათონური ხელნაწერი მიქარწმინდაში და პეტრე იბერის კანონიზაციის საკითხი ამბროსი ხელაიას ინფორმაციის კვალდაკვალ“. მოკლე შინაარსი: საერთაშორისო კონგრესი «ქართველოლოგიის პრობლემები და პერსპექტივები» (მასალები), თბ., 2015 (ქართ. და ინგ. ენებზე), გვ. 122-124, 284-285.

- ილია აბულაძისადმი მიძღვნილი V სამეცნიერო კონფერენცია. 2015 წლის 30 ნოემბერი. პ. კაკალიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი. მოხსენება: „კორნელი კეკელიძე ძველი ქართული პაგიოგრაფიის ახალ ქართულზე თარგმნის შესახებ“. არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის 74-ე სამეცნიერო სესია. 2015 წლის 22-24 დეკემბერი. 24 დეკემბრის სხდომა. მოხსენება: „არნოლდ ჩიქობავას ანგარიში მთიულეთში მოგზაურობის შესახებ“. სამეცნიერო კონფერენცია „კათოლიკოს-პატრიარქი კალისტრატე ცინცაძის ბიბლიოგრაფიული და არქეოგრაფიული მემკვიდრეობიდან“. ილია აბულაძისადმი მიძღვნილი VI სამეცნიერო კონფერენცია. 2016 წლის 24-25 ნოემბერი. ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი. მოხსენება: „ხელნაწერი ქუთაისის კათოლიკურ ეკლესიაში მიშელ ესბროკის ჩანართი ფურცლით“.

მონაწილეობა პროექტებში

კონფლიქტებისა და მოლაპარაკებების საერთაშორისო ცენტრი (ICCN) –is programma „samoqalaqo sazogadoebis gaZliereba da umciresobebis integracia“ – EED, 2004–2014; შემსრულებელი, ექსპერტი რელიგიის საკითხებში.

გაეროს მიერ საქართველოს სახალხო დამცველის სამსახურში განხორციელებული პროექტი „რელიგიები საქართველოში“ – 2007-2008; შემსრულებელი.

World Vision Internatioal-ის საქართველოს წარმომადგენლობის მიერ განხორციელებული პროექტი 2012 წელს – წიგნ „დარიბების მხარდამხარ“ გამოსაცემად მომზადება; რედაქტორი.

სიგელი

2009, 16.XI – ტოლერანტობის ქომაგის წოდება საქართველოს სახალხო დამცველთან არსებული რელიგიათა საბჭოს მიერ საქართველოში ტოლერანტობის კულტურის განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის.

სამეცნიერო ხარისხი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი 1998.28.IX: დარგი: ტექსტოლოგია, კოდიკოლოგია; თემა „კოდიკოლოგიურ-არქეოგრაფიული ძიებანი გაზეთ „დროების“ მასალების მიხედვით“. 2006.1.III-2006.29.V: იგივე სტიპენდია; თემა: „ახალი აღთქმის ძველი თარგმანები“. 2006.1.XII-2007.28.III: გერმანია; სტიპენდია კათოლიკური ეკლესიის მეცნიერებათა აკადემიის გაცვლითი სამსახურისაგან; მიუნხენი; თემა: „ქართველი სასულიერი პირები

სტაჟირება საზღვარგარეთ

2004.1.XI-2005.31.III: გერმანია; სტიპენდია გვანგელიური ეკლესიის დიაკონური სამსახურისაგან; ტიუბინგენის უნივერსიტეტი; თემა: „ახალი აღთქმა: კანონი, ტექსტი, კოდექსი“. 2006.1.III-2006.29.V: იგივე სტიპენდია; თემა: „ახალი აღთქმის ძველი თარგმანები“. 2006.1.XII-2007.28.III: გერმანია; სტიპენდია კათოლიკური ეკლესიის მეცნიერებათა აკადემიის გაცვლითი სამსახურისაგან; მიუნხენი; თემა: „ქართველი სასულიერი პირები

გერმანიაში”.

2008.07.I-2008.05.IV: გერმანია; სტიპენდია ევანგელური ეკლესიის დიაკონური სამსახურისაგან; თემა: „ძველი აღთქმა: კანონი, ტექსტი, კოდექსი”.

2009.01.12-2010.28.02: გერმანია; სტიპენდია კათოლიკური ეკლესიის მეცნიერებათა აკადემიისაგან; მიუნხენი; თემა: „ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის საეკლესიო-სასულიერო ცხოვრება გერმანულენოვან სივრცეში საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ”.

2010.01.12-1011.28.02: გერმანია; სტიპენდია ევანგელური ეკლესიის დიაკონური სამსახურისაგან; ტიუბინგენი; კვლევის სფერო: ბიბლიისტიკა, რელიგიათმცოდნეობა, ეკლესიოლოგია.

2012. 01.05-31.07: გერმანია; სტიპენდია კათოლიკური ეკლესიის მეცნიერებათა აკადემიის გაცვლითი სამსახურისაგან; მიუნხენი; თემა: „მიხეილ თარხნიშვილის ცხოვრება და მოდგაწეობა გერმანიაში”.

2014. 01.04-30.06: გერმანია; სტიპენდია ევანგელური ეკლესიის დიაკონური სამსახურისაგან; ტიუბინგენი; კვლევის სფერო: „ბიბლიის ქართული თარგმანი გერმანულენოვან სამეცნიერო სივრცეში”.

2016. 01.05-31.07: გერმანია; სტიპენდია გათოლიკური ეკლესიის მეცნიერებაზა აკადემიის გაცვლითი სამსახურისაგან; მიუნხენი; თემა: „ქართული სათვისტომო გერმანიაში საეკლესიო-ეკუმენური გამოწვევების წინაშე“.

ძირითადი პუბლიკაციები

მონოგრაფიები და გამოცემები

1. რელიგიის კარიბჭე (რელიგიის ისტორიის შესავალი). სახელმძღვანელო პედაგოგთა პვალიფიკაციის ამაღლების კურსებისათვის და დამხმარე სახელმძღვანელო უფროსკლასელებისა და სტუდენტებისათვის, თბ., 1996 (365 გვ.)
2. საქართველოს ეკლესია ორ მსოფლიო ომს შორის, თბ., 1996 (32 გვ.)
3. მსოფლიოს რელიგიები საქართველოში, თბ., 2002 (232 გვ.)
4. საქართველო და მსოფლიოს რელიგიები. მიმოხილვა და ლექსიკონი, თბ., 2004 (220 გვ.)
5. ამბროსი ხელაია რუსეთის საეკლესიო პოლიტიკის შესახებ აფხაზეთში. სტატიის გამო „ხმა სოხუმიდან”, გამოსაცემად მოამზადა, თარგმნა, გამოკვლევა და შენიშვნები დაურთო ნუგზარ პაპუაშვილმა (ქართულ და რუსულ ენგბზე), თბ., 2005 (175 გვ.)
6. სიმართლისა და სამართლისათვის ივლიტის ეკლესიაზე (გაბრიელ ბრაგანტინის თანავართობით), თბ., 2006 (54 გვ.)
7. გრიგოლ ფერაძე სარწმუნოების და მოქალაქეობის შესახებ. გამოკვლევა, ბიბლიოგრაფია, ქადაგებები, შენიშვნები, დანართი, თბ., 2006 (212 გვ.)
8. ახალი აღთქმა და მისი ქართული თარგმანი. Das Neue Testament und seine georgische Übersetzung, თბ., 2007 (272 გვ.)
9. კოდიკოლოგიურ-არქეოგრაფიული ძიებანი გაზეთ "დროების" მასალების მიხედვით. გამოკვლევა და კატალოგი, თბ., 2008 (334 გვ.)
10. Aus der jüngsten Vergangenheit der Georgischen Orthodoxen Kirche: Die Erneuerung der Autokephalie und die Reformen (Drei kirchenhistorische Studien mit einführenden Aufsatz und Beilagen), Tiflis 2012 (150 გვ.)
11. სიმართლისა და სამართლისათვის გორის კათოლიკურ ეკლესიაზე ზურაბ კიკაძის რედაქციით და წინასიტყვით, თბ., 2013 (144 გვ.)
12. მ. თარხნიშვილი, საქართველოს ეკლესიის ისტორია დასაბამიდან მე-7 საუკუნის დასასრულამდე, გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა, შენიშვნები და საძიებელი დაურთო ნუგზარ პაპუაშვილმა, თბ., 2014 (470 გვ.)
13. კ. ცინცაძე, ქადაგებები და სიტყვები, გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი და გამოკვლევა დაურთო ნ. პაპუაშვილმა, თბ., 2014 (303 გვ.).

ცალკეული სტატიები

სამეცნიერო

14. კვირიკობა სვანეთში. „ჯვარი ვაზისა”, 1981, №1. 16-20
15. „ქებაის” ფაკულტატიური სწავლებისათვის. ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში, 1983, №2. 78-88
16. ერთი არქიტექტურული ტერმინისათვის (ეგვტერი). საბჭოთა ხელოვნება, 1985, №3. 89-94
17. „ჯვარისა“ და „ხატის“ ეტიმოლოგიებისათვის (მოხსენების თეზისები). საკავშირო კონფერენცია: თანამედროვე ენათმეცნიერებისა და ლიტერატურათმცოდნების აქტუალური პრობლემები (მოხსენებათა თეზისები), თბ., 1985. 28-29
18. კალისტრატე ცინცაძის წერილი ივანე ჯავახიშვილს. ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში, 1986, №2-3. 110-119
19. კ. მ. ცინცაძის ცხოვრება და მეცნიერული მემკვიდრეობა. მრავალთავი XIII, თბილისი, 1986. 96-113
20. ერთი საწესო ჩემულების კვალი „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრებაში“. ქართული ენა და ლიტერატურა სკოლაში, 1987, №1-4. 238-254
21. ზოგიერთი საკრალური ცნების შესახებ („ჯვარი“, „ხატი“, „ღმერთი“). ბალავერი, 1988, №2-3. 175-188
22. რამდენიმე ახალი ცნობა ქსნის ოთხთავის შესახებ. მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, 1989, №1. 89-96
23. საბინინის ინფორმაციის კვალდაკვალ „ჯვარშემოსილის“ შესახებ. გულანი, ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი, ახალგაზრდა მეცნიერ თანამშრომელთა კრებული, თბილისი, 1989. 98-96
24. კ. კარბელაშვილის ინფორმაციის კვალდაკვალ (ეტრატის ორი ხელნაწერის ისტორიისათვის). მრავალთავი, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი XVI, თბილისი, 1991. 215-228
25. აკაკის გულსაკიდი სახარება. „ლიტერატურული საქართველო“, 1992, 19.VI, №23
26. ლიხაურის ოთხთავი. „ლიხაური“, 1992, №1
27. შემოქმედის „ფუტკარი“. „წყარო“, 1992-1994, დეკემბერი-იანვარი
28. რამდენიმე ახალი ცნობა „სვანეთის სულთა მატიანის“ შესახებ. „მწყემსი კეთილი“, 1995, №1. 36-48
29. Antireligiöse Hysterie und Verfolgung (Der Georgische Orthodoxe Kirche zwischen den beiden Weltkriegen). „Glaube in der 2. Welt“, Zolikon 1996, #3. 18-22
30. საქართველოს ეკლესია ორი ეპოქის მიჯნაზე. კრებული: საქართველოს ეკლესიის ისტორიის საკითხები, თბ., 1998. 301-314.
31. აკაკი შანიძე (დაბადებიდან 110 და გარდაცვალებიდან 10 წლისთავი). „სიტყვა“, 1998, №1. 17-18.
32. ბიბლია ილიას ცხოვრებასა და შემოქმედებაში. „სიტყვა“, 1998, №1. 28-29
33. ი. ჭავჭავაძისა და ი. შალიკაშვილის შეწირული ხელნაწერები (მოხსენების თეზისები). ალექსანდრე ყაზბეგის დაბადებიდან 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია (მოხსენებათა თეზისები), თბ., 1998. 27
34. „მინიატურული სახარება“ და გერგეტის სამების ხელნაწერი (მოხსენების თეზისები). ალექსანდრე ყაზბეგის დაბადებიდან 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია (მოხსენებათა თეზისები), თბ., 1998. 7-8
35. ილია ჭავჭავაძისა და იოსებ შალიკაშვილის ხელნაწერები. „ახალი ქართული გაზეთი“, 1998, 3.VIII, №9, რვ. კ.
36. კალისტრატე ცინცაძე ნიკიფორე ირბაქის შესახებ (ერთვის კ-პ კალისტრატე ცინცაძის თხზულების პუბლიკაცია). მესხეთი (საისტორიო კრებული), 1999, №3. 170-98.
37. სამოციანელები საღვთისმეტყველო ენის შესახებ. ქუთაისური საუბრები – VII.

სიმპოზიუმის მასალები. ეძღვნება ქრისტიანობის 2000 წლისთავს, ქუთაისი, 2000. 102-103.

38. საეკლესიო სიძველეთა ნაციონალიზაცია და „საგანძური“ (მოხსენების თეზისები). ქუთაისური საუბრები – VIII. სიმპოზიუმის მასალები, ეძღვნება ვარლამ თოფურიას დაბადებიდან 100 წლისთავს, 2001, გვ. 79-81.
39. ვის ეკუთვნის სამუზეუმო ფასეულობანი? კრებული: ეკლესია და სამოქალაქო საზოგადოება. საქართველო. XXI საუკუნის დასაწყისი, თბ., 2001. 24-27.
40. საეკლესიო სიძველეთა ნაციონალიზაციის იდეა და „საგანძური“ [ხელნაწერებისა და სხვა ისტორიული ძეგლების მუზეუმებისათვის გადაცემის ისტორიის საკითხები]. „არილი“, 2001, №9. 37-39.
41. ილარიონ ქართველი. I ცხოვრება და მოქალაქობა. „საბა“, 2001, III, №3. 5-6; II საეკლესიო და პოლიტიკური ორიენტაცია. „საბა“, 2001, III, №4. 9-10.
42. გიორგი მთაწმინდელი რომაელთა სარწმუნოების შესახებ. – "საბა", 2001, III, №6, გვ. 4-6.
43. წმინდა ნინო და თანამედროვეობა (ერთვის კათალიკოს კალისტრატე ცინცაძის მოხსენების ტექსტი წმ. ნინოს შესახებ). „თავისუფლება“, 2002, №9. 12-23.
44. კому принадлежат церковные древности. "Кавказский Акцент", 2002, №12. 7-8.
45. Древнейший удийский письменный памятник – Въдающеся открытие кавказоведения. "Кавказский Акцент", 2002, №4. 10-11.
46. Обскурантизм мирской и церковной. Религия и общество. Сборник материалов – 2, Тб., 2002. 49-55.
47. ეპისკოპოსი გაბრიელი ცილისწამების შესახებ. „თავისუფლება“, 2003, №8. 32-37.
48. „ვინც ბნელს ნათლად სახავს და ნათელს ბნელად“ ანუ ობსკურანტიზმი გარეთ და შინ. „თავისუფლება“, 2003, №5. 21-31.
49. ძველი სასამართლო და ძველი რეფორმა [ეპისკოპოსი გაბრიელი სასამართლო რეფორმის შესახებ]. „თავისუფლება“, 2003, №9. 23-30.
50. 1917 წლის რევოლუცია და წმ. კირიონის გუჯარი. „თავისუფლება“, 2003, №11. 30-40.
51. ნაციონალური მისტიციზმი ეკლესიასა და სახელმწიფოში [წმინდანად კანონიზაციის ტრადიცია და „ეროვნული წმინდანები“; ილია ჭავჭავაძის, ცოტნე დადიანის და „ქებაი ქართულისა ენისაის“ კანონიზაციის პროცესი] „არილი“, 2003, №8-9. 68-72.
52. წმ. კირიონ II-ის წერილი პაპ ბენედიქტე XV-ს (გამოკვლევა და პუბლიკაცია). დიალოგ (აღმოსავლურ-დასავრული ქრისტიანული უურნალი), 2004, №1. 29-40.
53. რელიგიური სწავლების Via Dolorosa საქართველოში. „თავისუფლება“, 2004, №9. 11-19.
54. კორნელი კეკელიძე პირველ საეკლესიო კრებაზე. საერთაშორისო სიმპოზიუმი – ქრისტიანობა ჩვენს ცხოვრებაში: წარსული, აწყო, მომავალი (მოხსენებათა მოკლე შინაარსები), თბ., 2005. 64-65.
55. დეკანოზ კორნელი კეკელიძის მოხსენებები საეკლესიო კრებაზე. (გამოკვლევა და პუბლიკაცია). „ზღვარი“, 2005, №1. 5-12.
56. იაკობ გოგებაშვილის რეკომენდაციები სამღვდელოთა კრებას (გამოკვლევა და პუბლიკაცია). „ზღვარი“, 2005, №1. 12-21.
57. იოსებ ფლავიუსის ცნობები იოანე ნათლისმცემლის, იესო ქრისტესა და იაკობის შესახებ ძველ ქართულ მწერლობაში. „ემაოსი“. წმ. იონეოს ლიონელის სახელობის ბიბლიურ-თეოლოგიური ინსტიტუტი, 2005, №1. 78-88.
58. ფილეტიზმი, სამართალი და მართლმადიდებლობის დამჩემებელი ისტორიკოსები. „ზღვარი“, 2006, №2. 21-26.
59. ეკლესია, სახელმწიფო და კალენდარი. „ზღვარი“, 2006, №1. 21-30.
60. იაკობ გოგებაშვილის ერთი აკრძალული სტატიის პუბლიკაციის საკითხები და შინაარსი (გამოკვლევა და პუბლიკაცია). მესხეთი (საისტორიო კრებული), VIII-IX, 2007. 324-349.
61. საქართველოს ეკლესია იმდინარების ზღვარზე. „სიტყვა“ („ახალი 7 დღის“ ყოველთვიური გამოცემა), 2007, №1. 77-80.

62. ჰუგერტ კაუფჰოლდი გეორგ გრაფისა და მისი ქართველოლოგიური შტუდიების შესახებ. მრავალთავი. ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებაზე 22, თბ., 2007. 400-403.
63. Die älteste Denkmal der udischen Sprache: Ein Lektionar in kaukasisch-albanischer Sprache. in: Oriens Christianus (Hefte für die Kunde des christlichen Orients), Band 91. 2007. 124-133.
64. კორნელი კეკელიძე პირველ საეკლესიო კრებაზე და ამ კრების ორი კანონიკური დოკუმენტის ატრიბუციის საკითხი. ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებაზე, I, 2008. 427-448, 493-494.
65. კათალიკოსი და კათალიკოსობა საქართველოში. დიალოგი (აღმოსავლურ-დასავლური ქრისტიანული ურნალი), 2008, №1-2. 209-228.
66. სტატიები ენციკლოპედიაში: რელიგიები საქართველოში, თბ., 2008, გვ. 36-63, 158-168, 170-177, 178-185, 262-264, 270-287, 297-305, 324-364, 380-420, 424-436.
67. Korneli Kekelidze bei Konzil der georgischen Kirche 1917 und die Zuordnung zweier kanonischer Dokumente. in: Oriens Christianus (Hefte für die Kunde des christlichen Orients), Band 92. 2008. 119-129.
68. სიმართლისათვის ქუთაისის კათოლიკურ ეკლესიაზე (პასუხად პროფ. გ. გაბუნიას). „რეზონანსი“, 2009, 24.I, №16. 12 (ზ. კიბაძესთან ერთად).
69. სომებთა და ქართველთა სარწმუნოებრივი ურთიერთობები. „სოლიდარობა“, 2009, №1, გვ. 4-15 (=ტოლერანტობის სკოლა, 2015. 240-255).
70. მართლმადიდებლები და კათოლიკები საქართველოში. – „სოლიდარობა“, 2009, №4. 98-117 (=ტოლერანტობის სკოლა, 2015. 260-290).
71. საქართველოსა და რომის სარწმუნოებრივი ურთიერთობები: მითოსი და რეალობა. – აღმოსავლურ-დასავლური ქრისტიანობა (სტატიათა კრებული), თბ., 2009. 198-248.
72. აზროვნების ოკუპაცია და ანტიეკუმენური აჯანყება საქართველოში. აფრა (სალიტერატურო, რელიგიურ-ფილოსოფიური და საზოგადოებრივი ურნალი), 2009, №15. 274-290.
73. სათხო გადმოცემა <<მამა დავითი და შეცდენილი ქალი>> (კათალიკოს-პატრიარქ კალისტრატე ცინცაძის ინფორმაციის კვალდაკვალ ქვაშვეთის შესახებ). ასურელი მამები აღმოსავლურ და დასავლურ საეკლესიო ტრადიციაში, თბ., 2009. 89-107.
74. Die Neuordnung des Kalenders und die orthodoxe Kirche in Georgien. – ContaCOr (Collegium Orientale Oriens-Occidens), 2009, #11. 34-45.
75. წმ. ეპისკოპოსი გაბრიელი სარწმუნოებისა და მოქალაქეობის შესახებ ანუ: იტყოდა თუ არა იგი უარს ეგუმენიზმზე? – „სოლიდარობა“, 2010, №3. 29-42.
76. გიორგი მთაწმინდელი – ეკლესიოლოგი, კულტურტრევერი და რეფორმატორი. „სოლიდარობა“, 2010, №4. 85-96.
77. Das Evangelium von Labedschina und eine hebräische Sitte, in: Oriens Christianus, Band 94, 2010. 250-257.
78. მიხეილ საბინინი ქრისტეფორე და სპირიდონ გარეჯელების შესახებ. მრავალთავი 23, თბ., 1010. 75-81.
79. დემოკრატიული დირებულებები და საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია. დემოკრატიული დირებულებების ნაკვალევზე საქართველოში, თბ., 2011. 313-338.
80. აკაკის „სულიკო“ და სოლომონის „ქებათა ქება“. ვაჟა-ფშაველა 150 (საერთაშორისო სიმპოზიუმის მასალები), ნაწ. 2, თბ., 2011. 122-130.
81. კალენდრის ახალი სტილი და საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია. – ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის შრომები, X-XI, თბ., 2010/2012. 386-396.
82. Die Neuordnung des Kalenders und die orthodoxe Kirche in Georgien (Die zweite Korrigierte und Ergänzte Auflage). ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის შრომები, X-XI, თბ., 2010/2012. 396-403.
83. გამოხმაურება: პ. ლომინაძე, საქართველოს საპატრიარქო და მისი მიწათმფლობელობა, გამოსაცემად მოამზადეს ე. ბუბულაშვილმა და დ. მელიქიშვილმა, საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული გელათის მეცნიერებათა აკადემიის გამოცემა, თბილისი, 2010, 188 გვ. და დანართი: რუკა №1, რუკა №2. – კადმოსი (პუმანიტარულ კვლევათა ურნალი), 3.2011, თბ., 2011. 461-468.

84. გამოხმაურება: ელდარ ბუბულაშვილი, საქართველოს ეკლესიის სიწმინდეები, „ახალი ივირობი”, თბილისი, 2007, 347. – კადმოსი (პუმანიტარულ კვლევათა ჟურნალი), 3.2011, თბ., 2011. 468-472.
85. გიორგი მთაწმინდლის ორი მონაცემის ერთი ოთხთავი, ლაბეჭინის ტაძარი და ებრაული წესი. მუშაკი სულიერისა ვენახისა. ეძღვნება მიხეილ ქავთარიას 80 წლის იუბილეს, თბ., 2012. 270-282.
86. გამოხმაურება: პაგიოგრაფიული ძეგლები, ორიგინალური ტექსტები და ახალი ქართული თარგმანები, ტ. I, თბ., 2008; ტ. II, თბ., 2007; ტ. III, თბ., 2008. – კადმოსი (პუმანიტარულ კვლევათა ჟურნალი), 4.2012, თბ., 2012. 475-485.
87. ჟურნალი „მწყემსი” კაპადოკიისა და კაპადოკიელი მამების შესახებ. ქართული დიპლომატია. წელიწდეული. 16, თბ., 2013. 341-352.
88. მიხეილ თარხნიშვილი და მისი „საქართველოს ეკლესიის ისტორია”. მიხეილ თარხნიშვილი, საქართველოს ეკლესიის ისტორია დასაბამიდან მე-7 საუკუნის დასასრულამდე, გამოსაცემად მოამზადა, წინასიტყვა, გამოკვლევა, შენიშვნები და საძიებელი დაურთო ნუგზარ პაპუაშვილმა, თბ., 2014. 17-66.
89. Michael Tarchnischvili und seine „Geschichte der georgischen Kirche von den Anfängen bis zum Ende des 7. Jahrhunderts”. მიხეილ თარხნიშვილი, საქართველოს ეკლესიის ისტორია დასაბამიდან მე-7 საუკუნის დასასრულამდე, გამოსაცემად მოამზადა, წინასიტყვა, გამოკვლევა, შენიშვნები და საძიებელი დაურთო ნუგზარ პაპუაშვილმა, თბ., 2014. 67-87.
90. პეტრე კაპუა გვივის XX ს-ის საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში. კადმოსი (პუმანიტარულ კვლევათა ჟურნალი) 5.2013, თბ., 2013. 281-290
91. კალისტრატე ცინცაძე სარწმუნოების, მოქალაქეობისა და კულტურის შესახებ (შენიშვნებით). კ. ცინცაძე, ქადაგებები და სიტყვები, გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი და გამოკვლევა დაურთო 6. პაპუაშვილმა, თბ., 2014. 173-288
92. **Святейший и блаженнейший Католикос-Патриарх всея Грузии Каллистрат Цинцадзе.** კ. ცინცაძე, ქადაგებები და სიტყვები, გამოსაცემად მოამზადა, შესავალი და გამოკვლევა დაურთო 6. პაპუაშვილმა, თბ., 2014. 289-301
93. დიდი სქიზმა და საქართველო [გამოხმაურება გ. მაჭარაშვილის საკვალიფიკაციო ნაშრომზე]. კადმოსი (პუმანიტარულ კვლევათა ჟურნალი) 6.2014, თბ., 2014. 484-492
94. ამბროსი ხელაია მიქარწმინდის ხელნაწერისა და პეტრე იბერის შესახებ. ჩვენი სულიერების ბალავარი, ტ. 7 (საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები, ბათუმი, 17-18 მაისი, 2015), თბ., 2015. 250-257
95. ი. რაინეგსი და კ. კოხი კავკასიის ალბანეთის შთამომავალთა შესახებ. კავკასიოლოგიური ძიებანი. Caucasiologic papers. Кавказоведческие разыскания, №7, 2015. 204-207
96. Reineggs and Koch about the ancestors of Caucasian Albanians. კავკასიოლოგიური ძიებანი. Caucasiologic papers. Кавказоведческие разыскания, №7, 2015. 208-211
97. არნოლდ ჩიქობავას მთიულეული მოგზაურობის გამო [გამოკვლევა და პუბლიკაცია]. იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება XLIV, თბ., 2016. 106-115
98. ბიზანტიური წესის კათოლიკები სტამბოლსა და ეტალში. ქართველოლოგია (სამეცნიერო ჟურნალი), 2016, №4, გვ. 59-68

სამეცნიერო-პოპულარული (შერჩევით)

99. „და ესე ენაი შემცული და კურთხეული“. „ჯვარი ვაზისა“, 1979, №1. 35-36
100. კათოლიკოს-პატრიარქი კალისტრატე (აღსაყდრების 50 და გარდაცვალების 30 წლისთავის გამო). საქართველოს ეკლესიის კალენდარი 1982 წლისა, თბ., 1982. 143-162
101. წმ. დავით გარეჯელის ცხოვრება (ახალი რედაქცია). საქართველოს ეკლესიის კალენდარი 1982 წლისა, თბ., 1982. 126-142

102. ჯვარი ვაზისა. „ჯვარი ვაზისა“, 1983, №1. 28-30
103. პროფესორი ივანე ლოლაშვილი. „ჯვარი ვაზისა“, 1984, №1. 41
104. პრესიტერი გიორგი ბოლდაშვილი. „ჯვარი ვაზისა“, 1984, №1. 41
105. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი კალისტრატე ცინცაძე (დაბადების 120 წლისთავი). „ჯვარი ვაზისა“, 1986, №1. 22-25 (=„საღვთისმეტყველო კრებული“, 1987, №3. 5-15)
106. აქადემიკოსი აკაკი შანიძე. „ჯვარი ვაზისა“, 1987, №2
107. იოანე ოქროპირის ცხოვრება. „ჯვარი ვაზისა“, 1988, №1
108. ხატი პირმეტყველი. „ლეხოური“, 1990, 21.IX, №?
109. ეკლესია და ქართული კულტურა: „როგორც საფუარი პურად გარდაქმნის ცომს“. „ქართული კულტურა“, 1992, I.V, №4
110. „შევიმოსოთ იმდროინდელი ქურქით“ [რეცენზია ფრ. სიხარულიძის წიგნების „მოსკოვის ქართული ახალშენის ისტორიიდან“]. „ქართული კულტურა“, 1992, 30.VII, №92
111. „ოცდახუთსა დეპექტერსა ქრისტე იშვა ბეთლემსაო“. „გავკასიონი“, 1993, 28.XII, №?
112. შემოქმედის „ფუტკარი“. წყარო (ოზურგეთის მართლმადიდებელ ქრისტიანთა ურნალი), 1993-1994, №24
113. ნათლისდება. „კავკასიონი“, 1995, 28.I, №?
114. აურზაური: ცილისწამება თუ უცოდინრობა? ანუ სიცხადისათვის: საღმრთო რჯული სარწმუნოებრივი საგანია, რელიგიის ისტორია კი საგანმანათლებლო! „მაცნე“, 1996, 17-34.II, №6.
115. საეკლესიო კალენდარი და ტექნიკურო ქრონოლოგია (შობისა და აღდგომის კალენდარული ადგილის შესახებ; პოლემიკა არქიმანდ. რაფაელთან). „ლიტერატურული საქართველო“, 1996-1997, 25. XII-3.I. №52
116. ილია რელიგიური პლურალიზმის შესახებ („ბენიამინ ქარქუსაშვილის“ ფსევდონიმით). „მაცნე“, 1997, 19-25, №41
117. საზოგადო და საჭირბოროტო [პასუხად პროტ. გ. გამრეკელს]. „მაცნე“, 1997, 13-19.X, №?
118. „გრო“ და „მაგრობელნი“. „გლდანი“, 1997, 9.I. №1
119. ეკლესიას საერთოიც შეადგენენ (გამოხმაურება ზ. კიკნაძის წიგნზე „ეკლესია გუშინ, ეკლესია ხვალ“; თბ., 2000). „ახალი ეპოქა“, 2002, 11-17.X. №64. 5.
120. „ანტიეროვნული სექტანტობის აჩრდილი“ მითიცაა და სინამდვილეც (პრობლემები სინდისის თავისუფლების შესახებ საქართველოში). „არილი“ (საზოგადოებრივ-ლიტერატურული ურნალი), 2001, №2. 39-40.
121. „ადამიანი გამარჯვებისთვისაა გაჩენილი“ (მკლავჭიდის სცენები მხატვრულ ლიტერატურასა და ძველ ხელოვნებაში; ისტორია და თანამედროვეობა). „ომეგა“, 2001, №6. 115-119.
122. „უგულისწყრომოდ, მიუკერძოებლად“ (რეცენზია: კ. ცინცაძე, ჩემი მოგონებებიდან, თბ., 2001). „საგურამო“, 2002, №2. 60-61.
123. კათალიკოს-პატრიარქი კალისტრატე ცინცაძე „საღი სარწმუნოების“ შესახებ. მიმოხილვა და პუბლიკაცია. „თავისუფლება“, 2002, №5. 20-24.
124. კალისტრატე ცინცაძის სიტყვა სამრევლოში პირველად შესვლის გამო (პუბლიკაცია და მიმოხილვა). „თავისუფლება“, 2003, №6. 45-49.
125. ნუ გავაკეთებო, რაც არ გვინდა, გაგვიკეთონ ჩვენ (პ. ზაქარეუშვილთან ერთად) [რუსთაველის ფრესკის ხელყოფასთან დაკავშირებული ხმაურის გამო]. „ზღვარი“, 2004, №2. 22-26.
126. სახელმწიფოსაგან ეკლესიის და სკოლის ეკლესიისაგან გამოყოფის იდეა და საფუძვლები. კრებულში: რელიგიური საკითხების შემსწავლელი ცენტრი, 2005, №2. 13-15.
127. უფლის ფერხის ფიცარი და სამსჯალი. „ლიტერატურული საქართველო“, 2006, 1.XII, №43. 13.
128. სოფელი ივლიტა – ნაციზმის, კლერიკალიზმისა და ეშმაკობის გზათ შესაყარი. „არჩევანი“, 2007, №4. 3-8.

129. სიმართლისა და სამართლისათვის ივლიტაში. „რეზონანსი”, 2007, 21.V. №131.
130. მღვდელმოწამე გრიგოლ ფერაძე: სამშობლოს გაღმერთება ეკლესიის პოზიციაა თუ მასის ცნობიერება? „არჩევანი”, 2007, №3. 3-6.
131. რას გვიამბობს ბიბლია მეფისა და მონარქიის შესახებ? – „მთელი კვირა” („რეზონანსის” დამატება), 2008, 16.VI, № 161. 4.
132. სოფლის ტრაგედია მესხეთში. „ჩვენი სოფელი”, 2009, №2. 41-43.
133. აღდგომა, კალენდარი და გაზაფხული. „საბა”, 2010, IV, №4. 13-15.
134. „ფუნდამენტალისტები წიგნებს არ კითხულობენ” (თარგმანი თანმხლები წერილით). აღმოსავლურ-დასავლური ქრისტიანობა (სტატიების კრებული), თბ., 2009. 449-457.
135. სტერეოტიპები, კანონები და მოქალაქეთა თანასწორობა პოსტსაბჭოურ საქართველოში. „სოლიდარობა”, 2010, №5. 82-91.
136. რელიგიათა და კულტურათა დიალოგი წარსულსა და აწმუოში: უძველესი ქართული წარწერები და ეკუმენური თანამშრომლობა. – „სოლიდარობა”, 2010, №6, გვ. 80-92.
137. იუდა ისკარიოტელი – დალატისა და სინანულის გზათშესაყარი ანუ: რისხვა თუ თანალმობა?. „დრო მშვიდობისა”, 2011, № 4. 29-37.
138. გამომცემლისაგან [ლაზარე გოზალიშვილი მიხეილ თარხნიშვილის შესახებ]. „საბა”, 2011, 16.IX. 7-8.
139. აღდგომა და კალენდარი. „საბა”, 2012, IV, №4. I-IV.
140. „მე არ დამკარგავს სამშობლო” [პეტრე კიქნაძის ხსოვნა და ნეკროლოგის თარგმანი]. „საბა”, 2012, X, №10. 14.
141. მსოფლიო საეკლესიო კრებები. „საბა”, 2014, IV, № 4. 14-15.
142. სადღეისო პრობლემებიდან: ისლამი და საქართველო. ტოლერანტობის სკოლა, [თბ.,] 2015. 230-239.
143. ერთი გაუგებრობის გამო [მრავალტომეულში „მწიგნობრობა ქართული”]. „საქართველოს რესპუბლიკა”, 2015, 14.I, №6. 11.
144. სვეტიცხოვლის წიგნთა საუნჯე. „ჯვარი ვაზისა”, 2015, №1-2. 198-199.

თარგმანები

- ანტონ კათალიკოსის „მზამეტყველების” წინასიტყვაობა (ძველი ქართულიდან).
- „საღვთისმეტყველო კრებული”, №7, 1982. 114-123.
- მაკარიოპოლელი ეპისკოპოსი ნიკოლოზი, ღვთისმეტყველება და ღვთისშემეცნება (რუსულიდან). საღვთისმეტყველო კრებული, №6, 1981. 206-222.
- ეპისტოლე აღმოსავლეთის კათოლიკე ეკლესიათა პატრიარქებისა მართლმადიდებლური რჯულის შესახებ (თარგმანი რუსულიდან, წინასიტყვით). საღვთისმეტყველო კრებული, 1988, №3. 53-94.
- არქიმანდ. ამბროსი (ხელაია), სტატიის გამო „ხმა სოხუმიდან” (რუსულიდან). „ჯვარი ვაზისა”, 1995, №1, გვ. 155-160; 2005, №1, გვ. 95-97 (=ამბროსი (ხელაია) რუსეთის საეკლესიო პოლიტიკის შესახებ აფხაზეთში, თბ., 2005. 121-160).
- ეპ. ნიკოლოზი, ღვთისმეტყველება და ღვთისშემეცნება. თარგმნა, წინასიტყვა და შენიშვნები დაერთი ნ. პაპუაშვილმა. – „არჩევანი”, 2007, №2, გვ. 29-36.
- ინტერვიუ ინდოელ მწერალ ქარან ნაგარქართან სალმან რუშის შესახებ (თარგმანი გერმანულიდან შესავალი წერილით). „დრო მშვიდობისა”, № 15, 2007. 73-77.
- ფუნდამენტალისტები წიგნებს არ კითხულობენ (ინდოელი მწერალი ქირან ნაგარქარი სალმან რუშის შესახებ). აღმოსავლურ-დასავლური ქრისტიანობა (სტატიების კრებული), თბ., 2009. 454-457.
- „იმპულსური რეაქცია” [„შპიგელის” ინტერვიუ ეპ. ილარიონ ალფეევთან; თარგმანი გერმანულიდან მიმოხილვით და შენიშვნით], 2009 წელს დაიბეჭდა ერთ-ერთ

ონლაინ ჟურნალში.

ბასილ სადითიერაშვილი, პეტრე კიკნაძე ჭ. – „საბა”, 2012, X, №10. 14-15.

იულიუს ასფალგი, მ. მიხელი [მიხელ] თარხნიშვილი (12.1.1897 – 15.10. 1958).
ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის შრომები XII-XIII, თბ., 1912/1913. 536-541.

რედაქტორება

ანტონ პირველი (ბაგრატიონი) (=საღვთისმეტყველო კრებული, №1, 1991), თბ., 1996.

„სიტყვა”. გაერთიანებული ბიბლიური საზოგადოებების საქართველოს

წარმომადგენლობის ჟურნალი, 1998, №1.

საღვთისმეტყველო კრებული. საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის

საღვთისმეტყველო და სამეცნიერო ორგანო, 1987, №3 (ეძღვნება კათალიკოს-პატრიარქ კალისტრატე ცინცაძის 120 წლისთავს).

საქართველოს ეკლესიის კალენდარი 1982 წლისა, თბ., 1982.

ზ. კიქნაძე, შობიდან შობამდე, თბ., 1997.

ვ. პენკაცი, ვინ ხარ შენ ღმერთო? – გერმანულიდან თარგმნა ი. ოსეფაშვილმა, თბ., 2001.

ქადაგებები. – საღვთისმეტყველო კრებული, 1985, №1, გვ. 1-277.

ა. ვოლგინი, ევქარისტის საიდუმლო (რუსულიდან თარგმნა ზ. ფირალიშვილმა). – საღვთისმეტყველო კრებული, №13, 1983, გვ. 40-70.

მდგდ. გრიგოლ ფერაძე, შინაარსი ჭეშმარიტი მოქალაქეობისა. განმარტება „მამაო ჩვენოსი” (ოთხი ქადაგება). „ჯვარი ვაზისა”, 1988, №3. 39-45.

მდგდ. გრიგოლ ფერაძე, ქადაგებები. ნ.პაპაუაშვილი, გრიგოლ ფერაძე სარწმუნოების და მოქალაქეობის შესახებ, თბ., 2006. 129-184.

ბრაიან ლ. მაიერსი, ღარიბების მხარდამხარ, [თბ., 2013].

მიხელი თარხნიშვილი, საქართველოს ეკლესიის ისტორია დასაბამიდან მე-7 საუკუნის დასასრულამდე, გამოსაცემად მოამზადა, წინასიტყვა, გამოკვლევა, შენიშვნები და საძიებელი დაურთო ნუგზარ პაპუაშვილმა, თბ., M. Tarchnischvili, Die Geschichte der georgischen Kirche von den Anfängen bis zum Ende des 7. Jahrhunderts, Für die Veröffentlichung vorbereitet, mit einem Vorwort, einer Einführung, Anmerkungen und einem Index versehen von Nuhzar Papuashvili, Tiflis 2014.

რეცენზიები და გამოხმაურებები სადისერტაციო ნაშრომებზე

ს. გუმაშვილი, ვაინახების ტრადიციების ასახვა ალექსანდრე ყაზბეგისა და ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში (ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარდგენილი ნაშრომი), თბ., 1999.

ვ. ლომიძე, საკუთრების შეძენის წყაროები ქართულ სამართალში (განძი, ნაპოვარი, შეძნითი ხანდაზმულობა) (იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი ნაშრომი) (ავტორეფერატის მიხედვით). თბ., 2005.

ვ. წვერავა, საქართველოს საეგზარქოსოს სამისიონერო მოღვაწეობა XIX საუკუნეში (ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი ნაშრომი). თბ., 1999 (ავტორეფერატის მიხედვით).

ტ. მახაური, ქართული ხალხური საგმირო ბალადა (ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად), თბ., 1999 (ავტორეფერატის მიხედვით).

ს. გოგიტიძე, მირიან მეფე და ქართლის მოქცევა (ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი ნაშრომი), პათუმი, 1997 (დაცვა 1998, 17. XII შედგა).